

T.C. ADALET BAKANLIĞI
CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI

Bu broşür Türk Yarığı Sistemi konusunda size temel bilgi vermek amacı ile hazırlanmıştır. Kolayca anlaşılabilmesi amacı ile mümkün olduğunca sadeleştirilmiş ve hukuki terimler kullanılmamaya özen gösterilmiştir. Sadece bu broşür de yer alan bilgilere dayalı işlem yapmak hak kayıplarına sebep olabilir. Temel haklarınızı öğrendikten sonra hukuki yardım almanız menfaatinize olabilir.

T.C. Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü
Mağdur Hakları Daire Başkanlığı

Milli Müdafı Cad. No: 22 Bakanlıklar Kızılay/Ankara
0 312 414 81 59

 magdur.adalet.gov.tr

 magdur@adalet.gov.tr

 [magdurhaklari](https://www.facebook.com/magdurhaklari)

 [magdurhaklari](https://www.twitter.com/magdurhaklari)

TAZMİNAT NEDİR?

■ Haksız Fiilden Doğan Zararların Tazmini: Maddi Tazminat Davaları - Manevi Tazminat Davaları

■ Haksız Fiil Nedir?

Haksız fiil, hukuk kurallarına aykırı bir şekilde diğer bir kişinin malvarlığı veya şahıs varlığında zarar meydana gelmesine neden olan eylemdir. Haksız fiilden dolayı sorumluluğun doğabilmesi için zararı meydana gelmesi tek başına yeterli değildir; ayrıca haksız fiili işleyen kişinin zararı meydana gelmesinde kusuru ve fiil ile zarar arasında da nedensellik bağının olması gerekmektedir.

■ HAKSIZ FİİLDEN DOĞAN ZARARIN GİDERİLMESİNDEN KİMLER SORUMLUDUR?

1. Haksız Fiil Nedir?

Kusur sorumluluğu Türk Borçlar Kanununun 49. Maddesinde; " Kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür" şeklinde düzenlenmiştir.

Madde hükmünden de anlaşılacağı üzere, kusurlu ve hukuka aykırı bir davranışla bir başkasına zarar veren kişi bu zararı gidermekle sorumludur.

Kanunun aynı maddesine göre zarar verici fiili yasaklayan bir hukuk kuralı bulunmasa bile, ahlaka aykırı bir fiille başkasına kasten zarar veren de, bu zararı gidermekle yükümlüdür.

2. Kusursuz Sorumluluk

Haksız fiilden dolayı sorumluluğun doğabilmesi için genel kural haksız fiili işleyen kişinin kusurlu olması gerekmektedir; fakat kanun koyucu bazı durumlarda fiili işeyenin kusuru olmasa bile sorumlu olabileceğini düzenlemiştir.

a. Hakkaniyet Sorumluluğu

Hakkaniyetin gerektirdiği durumlarda ayırt etme gücünden yoksun kişilerin de verdikleri zararlardan sorumlu tutulabilmektedir.

b. Özen sorumluluğu

Adam çalıştırmanın sorumluluğu: Adam çalıştıran, çalışanın, kendisine verilen işin yapılması sırasında başkasına verdiği zarar gidermekle yükümlüdür.

Hayvan buldurmanın sorumluluğu: Bir hayvanın bakımını ve yönetimini sürekli veya geçici olarak üstlenen kişi, hayvanın verdiği zarar gidermekle yükümlüdür. Yapı malikinin sorumluluğu: Bir binanın veya diğer yapı eserlerinin maliki, bunların yapımındaki bozukluklardan veya bakımındaki eksikliklerden doğan zarar gidermekle yükümlüdür. İntifa ve oturma hakkı sahipleri de, binanın bakımındaki eksikliklerden doğan zararlardan, malikle birlikte müteselsilen sorumludurlar.

Tehlike Sorumluluğu: Bir işletmenin önemli ölçüde tehlike arzeden faaliyetinden zarar doğduğu takdirde, bu zarardan işletme sahibi ve varsa işleten müteselsilen sorumludur.

■ TAZMİNAT NEDİR?

Hukuka aykırı bir eylem sonucunda meydana gelen maddi veya manevi zarara karşılık olarak ödenen bedeldir. Diğer bir anlatımla tazminat, zararların giderilmesi amacıyla sorumlu tarafından zarar görene ödenen veya mahkeme tarafından ödenmesine karar verilen parasal bir değer veya edimdir.

Tazminat Davaları Nelerdir?

a) Maddi Tazminat Davası

Hukuka aykırı bir eylem nedeniyle malvarlığında azalma meydana gelen kişinin bu zararın giderilmesini talep edebildiği dava türüdür.

b) Manevi Tazminat Davası

Hukuka aykırı bir fiil nedeniyle zarar görenin, kişilik değerlerinde iradesi dışında meydana gelen eksilme sebebiyle çekilen manevi üzüntülerin, ızdırıp ve acıların dindirilmesi ve telafisi için açılan bir dava türüdür.

Bu dava türünde ağır bedensel zarar veya ölüm hâlinde, zarar görenin veya ölenin yakınlarına da manevi tazminat olarak uygun bir miktar paranın ödenmesine karar verilebilir.

■ TAZMİNAT DAVALARINDA ÖZEL DURUMLARDA HANGİ GİDERLERİNİN TAZMİNİNİ TALEP EDEBİLİRSİNİZ?

1. Ölüm Halinde Talep Edilebilecek Giderler

- Cenaze giderleri,
- Ölüm hemen gerçekleşmemişse tedavi giderleri ile çalışma gücünün azalmasından ya da yitirilmesinden doğan kayıplar,
- Ölenin desteğinden yoksun kalan kişilerin bu sebeple uğradıkları kayıplar.

2. Bedensel Zarar Durumunda Talep Edilecek Giderler

- Tedavi giderleri,
- Kazanç kaybı,
- Çalışma gücünün azalmasından ya da yitirilmesinden doğan kayıplar,
- Ekonomik geleceğin sarsılmasından doğan kayıplar.

3. Kişilik hakkının zedelenmesi Durumunda

Kişilik hakkının zedelenmesinden zarar gören, uğradığı manevi zarara karşılık manevi tazminat adı altında bir miktar para ödenmesini isteyebilir.

Hâkim, bu tazminatın ödenmesi yerine, diğer bir giderim biçimi kararlaştırabilir veya bu tazminata ekleyebilir; özellikle saldırıya kınayan bir karar verebilir ve bu kararın yayımlanmasına hükmedebilir.

■ TAZMİNAT MIKTARI NASIL BELİRLENİR?

Hâkim, tazminatın kapsamını ve ödenme biçimini, durumun gereğini ve özellikle kusurun ağırlığını göz önüne alarak belirler.

Tazminatın amacı kişinin uğradığı zarar gidermek olup; hükmedilen tazminat miktar ile kişinin zenginleşmesi sağlanamaz.

■ TAZMİNATTA İNDİRİM SEBEPLERİ NELERDİR?

Zarar gören, zararı doğurana fiile razı olmuş veya zararın doğmasında ya da artmasında etkili olmuş yahut tazminat yükümlüsünün durumunu ağırlaştırmış ise hâkim, tazminatı indirebilir veya tamamen kaldırabilir.

Ayrıca zarara hafif kusuruyla sebep olan tazminat yükümlüsü, tazminatı ödendiğinde yoksulluğa düşecek olur ve hakkaniyet de gerektirirse hâkim, tazminatı indirebilir.

■ TAZMİNAT DAVALARINDA GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEME HANGİSİDİR?

Genel yetkili mahkeme davalı kişinin davanın açıldığı tarihteki yerleşim yeri Asliye Hukuk Mahkemesidir. Ayrıca haksız fiilin işlendiği veya zararın meydana geldiği yahut gelme ihtimalinin bulunduğu yer ya da zarar görenin yerleşim yeri Asliye Hukuk Mahkemesinde de dava açabilirsiniz.

Tazminat Davalarını Hangi Süre İçerisinde Açabiliriz?

Tazminat istemi, zarar görenin zarar ve tazminat yükümlüsünü öğrendiği tarihten başlayarak iki yıl içinde ve her hâlde fiilin işlendiği tarihten başlayarak on yıl içinde yapılmalıdır.

Ancak, tazminat ceza kanunlarının daha uzun bir zaman aşımı öngördüğü cezayı gerektiren bir fiilden doğmuşsa, bu zaman aşımı uygulanır.